

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมา

ความพยายามในการที่จะให้การเรียนการสอนภาษาอังกฤษมีประสิทธิภาพ ทำให้ผู้เรียนมีความสามารถในการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารได้กระทำกันมาอย่างต่อเนื่อง ประเด็นต่าง ๆ ที่มีอิทธิพลต่อการเรียนการสอน เช่น วิธีการสอนแบบต่าง ๆ ผู้สอน หลักสูตร เนื้อหา ได้ถูกหยิบยกขึ้นมาศึกษาวิจัย และทดลองปฏิบัติ แต่ความจริงที่ว่าในกระบวนการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ ผู้เรียนจะต้องมีส่วนเกี่ยวข้อง มีบทบาทสำคัญต่อการพัฒนาความสามารถในการใช้ภาษาได้ถูกมองข้ามหรือละเลยไป ในช่วงระยะหลังมีการตระหนักถึงความจริงข้อนี้ ดังจะเห็นได้ว่า Cohen (1990) ได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเรื่องกระบวนการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศ และพบว่ามีการหันเหความสนใจจากผู้สอนมายังผู้เรียน จากการมุ่งเน้นที่จะปรับปรุงวิธีการสอนมาเป็นความสนใจกระบวนการที่ทำให้เกิดการเรียนรู้ภาษาของผู้เรียน Gardner (1991) ได้ศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวกับความสัมพันธ์หรือสิ่งที่จะทำนายความสามารถในการใช้ภาษาต่างประเทศของผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่ และพบว่าตัวแปรที่ทำให้เกิดความแตกต่างในความสามารถของผู้เรียนที่สำคัญประเภทหนึ่งคือกลวิธีในการเรียนรู้ภาษา ผลงานศึกษาวิจัยหลายๆ เรื่อง (Chamot, 1987; Cohen, 1990; O'Malley และ Chamot, 1990; Wenden, 1991) ระบุว่าผู้เรียนที่ประสบความสำเร็จนั้นใช้กลวิธีต่าง ๆ ในการเรียนรู้ภาษา ซึ่งเป็นความคิดที่สอดคล้องกับ อัจฉรา วงศ์โสธร และ เสาวภา จึงพัฒนาพงษ์ (2525) ที่ให้ความเห็นว่าในการเรียนภาษา เช่น ภาษาอังกฤษซึ่งเป็นภาษาต่างประเทศที่สำคัญยิ่งในประเทศไทย การฝึกทักษะในการเรียนภาษาจะเป็นการวางพื้นฐานให้การเรียนภาษามีคุณภาพ และบรรลุจุดหมายได้ดี ความไม่สำเร็จและความสับสนเปลืองทางการศึกษาก็จะถูกขจัดไปได้

Cohen (1990) ยังได้กล่าวเพิ่มเติมไว้ว่า นอกจากผู้เรียนควรจะรู้จักใช้กลวิธีการเรียนภาษาแบบต่าง ๆ แล้ว ผู้เรียนควรจะตระหนักถึงทางเลือกต่าง ๆ ในการเรียนรู้ภาษา รู้จักกำหนดแนวทางในการเรียนของตนเอง ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญเพราะผู้เรียนไม่สามารถที่จะมีผู้สอนคอยกำหนดชี้แนะให้ตลอดไป โดยเฉพาะอย่างยิ่งการเรียนภาษาต่างประเทศ เป็นสิ่งซึ่งผู้เรียนจะเรียนรู้แต่ในชั้นเรียนไม่ได้ แต่เป็นทักษะที่ผู้เรียนต้องฝึกฝนเพิ่มเติมด้วยตนเอง เพื่อให้เกิดความสามารถในการใช้ Wenden (1987) ได้ให้ความเห็นว่า การทำให้ผู้เรียนสามารถจัดการดูแลการเรียนรู้ของตนเองได้นั้น ผู้สอนจะคำนึงถึงแต่การสอนกลวิธีการเรียนต่าง ๆ

เท่านั้นคงจะไม่เพียงพอ ผู้สอนต้องทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงด้านความสำนึกภายใน (Internal Change of Consciousness) ในตัวผู้เรียน ผู้เรียนจะต้องตระหนักในความจำเป็นที่จะต้องรับผิดชอบการเรียนรู้ของตนเอง จะต้องเรียนรู้ที่จะเชื่อในศักยภาพในการเรียนรู้และการจัดการดูแลการเรียนของตนเอง และผู้เรียนต้องมีความเต็มใจที่จะมีส่วนรับผิดชอบต่อกระบวนการเรียน ซึ่งเป็นความคิดที่ตรงกับ Holec (1980) และ Brookfield (1985) ที่เน้นความสำคัญของการไตร่ตรองในเรื่องความคิดเกี่ยวกับการเรียน และเชื่อว่าการที่ผู้เรียนจะสามารถดูแลตนเองได้ เขาจะต้องมีความสามารถที่จะเลือก จะริเริ่มกระทำ มีความรับผิดชอบ และกำหนดแนวทางการเรียนรู้ของตนเองได้

ในส่วนบทบาทของผู้สอน Oxford (1990) ได้เสนอว่าต้องมีการเปลี่ยนแปลงจากที่เคยเป็นผู้สอนผู้นำ ผู้ประเมิน ผู้ควบคุม ผู้จัดการทุกสิ่งทุกอย่างในชั้นเรียนมาเป็นผู้ช่วยเหลือ คอยอำนวยความสะดวก ให้คำปรึกษาแนะนำ ช่วยประสานในส่วนต่าง ๆ หน้าที่ใหม่ที่สำคัญของผู้สอนคือ การฝึกผู้เรียนให้รู้จักใช้กลวิธีการเรียนแบบต่าง ๆ อย่างมีประสิทธิภาพ ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความสามารถที่จะพึ่งตนเองได้เกิดความเชื่อมั่นในตนเอง มีเจตคติที่ดี เกิดแรงจูงใจซึ่งเป็นแรงขับภายในที่ทำให้ผู้เรียนเกิดความพยายาม และเกิดกำลังใจในการเรียนรู้ การเปลี่ยนแปลงเหล่านี้เป็นการทำให้บทบาทของผู้สอนมีคุณค่า มีความหลากหลาย และสร้างสรรค์ยิ่งขึ้น

ความสำคัญของปัญหา

เมื่อพิจารณาสภาพการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศในประเทศไทย จะพบว่าผู้เรียนเป็นจำนวนมาก มีลักษณะเฉื่อยชา ขาดความกระตือรือร้น และคุ้นเคยกับการสอนแบบมีผู้สอนคอยป้อนความรู้ให้ คอยกำหนดว่าผู้เรียนจะต้องทำอะไร อย่างไร และผู้เรียนมักจะสนใจทำในสิ่งที่จะทำให้ได้คะแนนดีเท่านั้น โดยไม่คำนึงถึงการใช้กลวิธีการเรียนรู้ที่ถูกต้องเหมาะสม เป็นประโยชน์ต่อกระบวนการเรียนรู้ของตนเอง เจตคติและพฤติกรรมเหล่านี้ทำให้การเรียนรู้เพื่อให้เกิดความสามารถในการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารเป็นไปได้ยากและขาดประสิทธิภาพ จำเป็นที่จะต้องได้รับการเปลี่ยนแปลง นอกจากนี้ก็ยังมีผู้เรียนที่มีความสนใจและต้องการฝึกฝนการใช้ภาษาต่างประเทศ แต่ไม่รู้จักใช้กลวิธีการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ ทำให้การฝึกฝนภาษาต้องใช้เวลาานาน และไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควร ผู้เรียนเหล่านี้จะเกิดความรู้สึกท้อแท้และหมดความสนใจไปในที่สุด อย่างไรก็ตาม ความพยายามอย่างเป็นระบบและชัดเจน ในการที่จะพัฒนาการใช้กลวิธีการเรียนภาษาที่มีประสิทธิภาพให้กับผู้เรียน เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถจัดการดูแลการเรียนของตนเอง ซึ่งเป็นลักษณะที่ควรให้เกิดขึ้นในตัวผู้เรียนทุกคน ยังไม่ได้รับความสนใจนำไปฝึกให้ผู้เรียนใน

ชั้นเรียนเท่าใดนัก ผู้วิจัยจึงเห็นความจำเป็นที่จะจัดการฝึกกลวิธีการเรียนภาษาอังกฤษให้กับผู้เรียน และศึกษาประสิทธิภาพของการฝึกที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น เพื่อให้ทราบแน่ชัดว่า ด้วยลักษณะของผู้เรียนคนไทย สภาพแวดล้อมทางการเรียนแบบไทย ซึ่งไม่ค่อยเอื้อต่อการพัฒนาให้เกิดคุณสมบัติดังกล่าว การฝึกจะบรรลุวัตถุประสงค์มากน้อยเพียงไร เพื่อใช้เป็นแนวทางสำหรับผู้สอนที่สนใจ และต้องการจะพัฒนาผู้เรียนไปสู่ความสามารถที่จะดูแลการเรียนรู้ของตนเองได้ (Learner Autonomy) ซึ่งเป็นทิศทางที่ทุกฝ่ายในวงการศึกษากำลังให้ความสำคัญและอยากจะให้เกิดขึ้นกับผู้เรียนในทุกแขนงวิชา

วัตถุประสงค์

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ

1. ศึกษาประสิทธิภาพของการฝึกกลวิธีการเรียนภาษาอังกฤษที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ในแง่ของการพัฒนาระบวนการเรียนรู้ (Learning Process) การพัฒนาความสามารถทางภาษา (Language Performance) และความคิดเห็นที่มีต่อประโยชน์ของการใช้กลวิธีการเรียนแบบต่างๆ
2. ศึกษาความคิดเห็นของผู้เรียนที่มีต่อการฝึกกลวิธีการเรียนภาษาอังกฤษ

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. จากผลการวิจัยครั้งนี้ จะทำให้ทราบประสิทธิภาพของการฝึกกลวิธีการเรียนภาษาอังกฤษที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น
2. ได้เค้าโครงการฝึก วัสดุสาร และแบบฝึกต่าง ๆ ที่ใช้ในการฝึกกลวิธีการเรียนภาษาอังกฤษในด้านการอ่าน การฟัง และการเรียนรู้คำศัพท์
3. ทราบทัศนคติของผู้เรียนที่มีต่อการฝึก
4. ผู้เรียนรู้จักใช้กลวิธีการเรียนรู้ภาษาอังกฤษชนิดต่างๆ มากขึ้น และรู้จักเลือกใช้กลวิธีการเรียนที่เป็นประโยชน์ และเหมาะสมกับวิธีการเรียนของตนเอง
5. ผู้เรียนรู้จักนำเอากลวิธีการเรียนรู้ภาษาอังกฤษไปใช้ด้วยตนเองต่อไป ซึ่งจะทำให้สามารถพัฒนาทักษะทางภาษาได้อย่างต่อเนื่อง
6. ผู้เรียนเกิดความคิดและความเชื่อที่ถูกต้องต่อการเรียนภาษาอังกฤษ ตระหนักถึงหน้าที่และความรับผิดชอบต่อความสำเร็จในการเรียนรู้ของตนเอง
7. ผู้สอนมีความเข้าใจที่ชัดเจนเกี่ยวกับกระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียน สามารถพัฒนาหลักสูตร และวิธีการสอนเพื่อช่วยให้การเรียนรู้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

8. ทราบปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ ในการฝึก และการใช้กลวิธีการเรียนของผู้เรียน เป็นแนวทางสำหรับปรับปรุงการฝึกกลวิธีการเรียนภาษาต่างประเทศต่อไป

ขอบเขตของการวิจัย

1. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาประสิทธิภาพของการฝึกกลวิธีการเรียนภาษาอังกฤษ เป็นนักศึกษาชั้นปีที่ 1 คณะเทคนิคการแพทย์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น ที่เรียนรายวิชา English for Health Sciences ในภาคต้นของปีการศึกษา 2539 จำนวน 67 คน

2. เวลาในการสอน ใช้เวลา 1 ภาคเรียน ประมาณ 40 คาบ ๆ ละ 50 นาที และสอนโดยผู้วิจัยเอง

3. ทักษะทางภาษาอังกฤษที่ให้นักศึกษาฝึกการใช้กลวิธีการเรียน เป็นทักษะทางการอ่าน การฟัง และการเรียนรู้คำศัพท์

4. แผนการเรียน และแบบฝึกต่าง ๆ ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเพื่อใช้ในการฝึกครั้งนี้เป็นแผน และแบบฝึกที่สร้างเพื่อให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของหลักสูตรวิชา English for Health Sciences

5. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาอังกฤษที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น เป็นแบบทดสอบวัดความสามารถในด้านการอ่าน การเรียนรู้คำศัพท์ และการฟัง ที่สร้างตามเนื้อหาของหลักสูตรวิชา English for Health Sciences